

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ВИЛОТИЈЕВИЋ против СРБИЈЕ

(представка број 26042/06)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

10. децембар 2013. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакторских промена.

У предмету Вилотијевић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

Paulo Pinto de Albuquerque, *председник*,
Dragoljub Popović,
Helen Keller, *судије*,

и Seçkin Egel, *вршилац дужности заменика секретара Одељења*,
после већања на затвореној седници 19. новембра 2013. године,
изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 26042/06) против Републике Србије коју је Суду поднео, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), држављанин Србије, господин Драган Вилотијевић (у даљем тексту: „подносилац представке“), 5. јуна 2006. године.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник господин С. Царић.

3. Представка је 6. септембра 2011. године достављена Влади.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

4. Подносилац представке је рођен 1955. године и живи у Ваљеву.

A. Историјат предмета

5. Подносилац представке је радио као возач камиона у предузећу („Е“) до несреће на раду у јулу 1990. године.

6. Послодавац га је 27. фебруара 1991. године прогласио технолошким вишком. Општински суд у Ваљеву је 9. јула 1992. године укинуо ову одлуку и вратио предмет на поновно разматрање. Ова пресуда постала је правоснажна 9. септембра 1992. године.

7. Подносиоцу представке је 12. јула 1993. године и 30. јануара 1996. године одређено радно место возача трактора, односно возача истресача.

8. Подносилац представке је 9. маја 1996 . године отпуштен.

9. Подносилац представке је 29. септембра 1999. године враћен на посао према судском налогу с тим у вези (видети став 15. у даљем тексту). Он је 2. марта 2000. године поново отпуштен.

10. Подносилац представке је покренуо одређени број парничних и кривичних поступака у вези са горе наведеним:

Б. Парнични поступак

1. Први парнични поступак

11. Подносилац представке је 6. јула 1990. године покренуо парнични поступак пред Судом удруженог рада у Шапцу против послодавца тражећи исплату плата неисплаћених од 6. јула 1987. године до 1. марта 1993. године. Врховни суд Србије је 9. септембра 1993. године одредио Општински суд у Шапцу да суди у овом предмету.

12. После враћања предмета на нижу истанцу 1995. године и 2001. године, Општински суд је 28. фебруара 2006. године одбацио захтев подносиоца представке. Окружни суд у Шапцу је 28. априла 2006. године потврдио пресуду од 28. фебруара 2006. године.

13. Врховни суд је 8. марта 2007. године прогласио ревизију подносиоца представке недопуштеном.

2. Други парнични поступак

14. Подносилац представке је 13. септембра 1993. године покренуо радни спор пред Општинским судом у Ваљеву тражећи поништење послодавчевих одлука од 12. јула 1993. године, 30. јануара 1996. године и 9. маја 1996. године (видети ст. 7. и 8. у горњем тексту), враћање на посао, као и накнаду неисплаћених плата, доприноса за пензију и накнаду штете. Врховни суд је 18. фебруара 1997. године одредио Општински суд у Чачку да суди у овом предмету.

15. Општински суд је 23. фебруара 1999. године, делимичном пресудом наложио да се подносилац представке врати на посао и одбацио његов захтев за поништење послодавчеве одлуке од 12. јула 1993. године и његов захтев за исплату пензијских доприноса. Окружни суд у Чачку је 26. августа 1999. године потврдио пресуду од 23. фебруара 1999. године.

16. Општински суд је 9. маја 2000. године прекинуо поступак до коначног решења радног спора који је подносилац представке покренуо 1999. године (видети део Б.3 у даљем тексту). Окружни суд је 12. јула 2000. године потврдио одлуку од 9. маја 2000. године.

17. Подносилац представке је 23. новембра 2009. године затражио да се поступак настави.

18. Основни суд у Чачку је 5. марта 2010. године, сада као надлежан суд, одбацио захтев подносиоца представке за наставак поступка који је он покренуо 1999. године (видети став 28. у даљем тексту). Виши суд у Чачку је 17. јуна 2010. године укинуо ову одлуку и вратио предмет на поновно разматрање.

19. Основни суд је 21. децембра 2012. године одбацио захтев подносиоца представке за накнаду неисплаћених плата. Виши суд је 10. априла 2013. године укинуо ову пресуду и наложио поновно суђење.

20. Према информацијама у списима предмета, поступак је још у току пред Основним судом.

3. Трећи парнични поступак

21. Подносилац представке је 6. октобра 1999. године уложио тужбу Општинском суду у Ваљеву тражећи поништај одлуке послодавца од 29. септембра 1999. године (видети став 9. у горњем тексту).

22. Подносилац представке је 8. марта 2000. године уложио тужбу код истог суда тражећи поништај одлуке послодавца од 2. марта 2000. године (видети став 9. у горњем тексту).

23. Општински суд је 21. јуна 2000. године здружио ова два поступка, делимично пресудио у корист подносиоца представке и поништио послодавчеву одлуку од 29. септембра 1999. године.

24. Окружни суд у Ваљеву је 16. фебруара 2001. године потврдио пресуду од 21. јуна 2000. године у делу у корист подносиоца представке, укинуо је у преосталом делу и наложио поновно суђење с тим у вези.

25. После враћања предмета на нижу инстанцу 2004. године, 2005. године и 2006. године, Општински суд је 21. јуна 2006. године одбацио захтеве подносиоца представке за поништај послодавчевих одлука од 9. маја 1996. године и 2. марта 2000. године, за враћање на посао и за исплату неисплаћених зарада и осталих доприноса из радног односа.

26. Окружни суд је 22. децембра 2006. године одбацио жалбу подносиоца представке.

27. Врховни суд је 19. априла 2007. године и 15. маја 2008. године прогласио ревизију подносиоца представке недопуштеном.

28. Подносилац представке је 2. новембра 2009. године поднео захтев понављање поступка у овом предмету. Основни суд у Ваљеву је 14. маја 2010. године одбацио овај захтев. Виши суд у Ваљеву је 23. децембра 2010. године потврдио ову одлуку од 14. маја 2010. године.

29. Подносилац представке је 14. јануара 2011. године поднео нови захтев понављање поступка. Изгледа да је овај поступак још у току пред Основним судом у Ваљеву.

4. Четврти парнични поступак

30. Подносилац представке је 26. октобра 2004. године покренуо парнични поступак пред Општинским судом у Ваљевоу против бившег послодавца за исплату доприноса из радног односа за период од 1. септембра 1985. године до датума пресуђења.

31. Општински суд је 10. септембра 2007. године одбио захтев подносиоца представке. Окружни суд у Ваљевоу је 31. јануара 2009. године потврдио пресуду од 10. септембра 2007. године.

32. Врховни суд је 12. јуна 2008. године прогласио ревизију подносиоца представке недопуштеном.

5. Пети парнични поступак

33. Подносилац представке је 5. фебруара 2007. године покренуо парнични поступак пред Општинским судом у Ваљевоу против свог бившег послодавца тражећи исплату неисплаћених зарада за период од 1. априла 1994. године до датума пресуђења.

34. После делимичног укидања и враћања предмета првостепеном суду на поновно поступање 2009. године, Основни суд у Ваљевоу је 26. јануара 2011. године, као сада надлежан суд, одбацио захтев подносиоца представке.

35. Апелациони суд је 7. марта 2012. године потврдио пресуду од 26. јануара 2011. године.

6. Шести парнични поступак

36. Подносилац представке је 5. марта 2010. године покренуо парнични поступак пред Вишим судом у Ваљевоу тражећи накнаду штете од Тужене државе због наводног доношења незаконитих судских одлука у неколико парничних и извршних поступака, укључујући, између осталог, оне описане у деловима Б.1, 2, 3 и 5. у горњем тексту.

37. Виши суд је 18. септембра 2012. године пресудио делимично у корист подносиоца представке досудивши му 200.000 српских динара (1.725 евра¹) на рачун нематеријалне штете.

38. Апелациони суд је 18. јануара 2013. године укинуо пресуду Вишег суда и наложио поновно суђење.

39. Према информацијама у списима предмета, поступак је још у току пред Вишим судом.

¹ Износи у еврима дати су само као рефернце, на основу приближне просечне вредности у релевантном тренутку.

В. Кривични поступак

40. Окружни суд у Ваљеу је 30. априла 2008. године одбио захтев подносиоца представке за кривичну истрагу поднет 4. јуна 2007. године против приватних лица због наводног кривичног дела лажног сведочења и фалсификовања докумената у вези са радним односом подносиоца представке.

41. До 5. маја 2008. године домаћи судови су одбили подносиоцеве кривичне пријаве и захтеве да се спроведе истрага против неколико парничних судија који су поступали у његовим предметима.

42. Окружни јавни тужилац из Ужица је 5. новембра 2008. године одбио кривичну тужбу подносиоца представке против неколико судија и тужилаца.

Г. Поступак пред Уставним судом

43. Подносилац представке је 20. априла 2012. године уложио уставну жалбу Уставном суду Републике Србије.

44. Уставни суд је 25. фебруара 2013. године прогласио уставну жалбу недопуштеном пошто подносилац представке није доставио документа и информације које је он изричито тражио.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

45. Подносилац представке се жалио да је дужина другог парничног поступка била некомпатибилна са захтевом „разумног рока“, утврђеног чланом 6. став 1. Конвенције, који гласи како следи:

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

А. Допуштеност

46. Влада је изнела да је притужба преурањена пошто домаћи судови тек треба да одлуче о захтеву подносиоца представке за накнаду штете против Тужене државе, као и о његовој уставној жалби. Она је даље оспорила статус жртве подносиоца представке у светлу пресуде Основног суда од 8. септембра 2012. године. Најзад, она је тврдила да подносилац представке злоупотређује право на

представку тиме што Суду ускраћује информације да је поднео парничну тужбу за накнаду штете против Тужене државе и подношењем Суду очигледно неоснованих притужби.

47. Суд поново подсећа да посебна парнична тужба за накнаду штете настале процесним кашњењем није делотворно правно средство (видети, по аналогiji, *В. А. М. против Србије*, број 39177/05, ст. 85-88, 13. март 2007. године) и да би уставну жалбу требало, у начелу, сматрати делотворним правним средством, у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције, само у односу на представке поднете против Србије од 7. августа 2008. године (видети *Винчић и други против Србије*, бр. [44698/06](#) тим редом, став 51, 1. децембар 2009. године). Он не види ниједан разлог да у конкретном случају одступи од овог става и закључује да се примедба Владе с тим у вези мора одбацити.

48. Суд констатује да је 18. јануара 2013. године Апелациони суд укинуо пресуду Основног суда од 8. септембра 2012. године и да је 25. фебруара 2013. године Уставни суд прогласио уставну жалбу подносиоца представке недопуштеном. Сходно томе, јасно је да подносилац представке тек треба да добије „коначно признање“ повреда које је наводно претрпео или добије неку другу садржајну накнаду (видети *Dalban против Румуније* [ВВ], број 28114/95, став 44., ЕЦХР 1999-VI). Суд, према томе, сматра да је подносилац представке задржао статус жртве и одбија примедбу Владе с тим у вези.

49. Суд примећује да је подносилац представке, дописом који је примљен 27. јула 2011. године, заиста обавестио Секретаријат Суда о парничном поступку који је покренуо против Тужене државе ради накнаде штете. С обзиром на то, и с обзиром на општу природу владине тврдње, Суд сматра да нема никаквог основа да закључи да представка подносиоца Суду представља злоупотребу права на појединачну представку.

50. Суд даље примећује да ова притужба није очигледно неоснована у оквиру значења члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он такође примећује да није ни недопуштена по неком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

51. Влада је тврдила да није било већих кашњења која се приписују Држави и да би се дуго трајање могло објаснити понашањем подносиоца представке, као и трајањем трећег парничног поступка. Она је такође изнела да су чињенице спорног поступка такве да не захтевају хитност која је потребна у радним споровима због отпуштања.

52. Суд подсећа да се оправданост дужине поступка мора ценити у светлу околности предмета и позивањем на следеће критеријуме:

сложеност случаја, понашање подносиоца представке и односних органа и према важности предмета спора за подносиоца представке (видети, мађу многим другим ауторитетима, *Frydlender против Француске* [ВВ], број 30979/96, став 43., ЕЦХР 2000-VII).

53. Суд подсећа да је у радним споровима потребна посебна ажурност (*Ruotolo против Италије*, 27. фебруар 1992. године, став 17., серија А број 230-D) и да је овај захтев додатно појачан у односу на државе где домаће право предвиђа да се такви предмети морају решавати посебно хитно (видети, међу многим другим ауторитетима, *Стевановић против Србије*, број 26642/05, ст. 53. и 55., 9. октобар 2007. године; и *Симић против Србије*, број 29908/05, став 19., 24. новембар 2009. године). Најзад, поновно разматрање једног предмета после враћања на нижу инстанцу може само по себи открити озбиљан недостатак у правосудном систему Тужене државе (видети, на пример, *Pavlyulynets против Украјине*, број 70767/01, став 51., 6. септембар 2005. године).

54. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да је спорни парнични поступак, који је почео 13. септембра 1993. године, још у току пред Основним судом, да до сада траје преко двадесет година, од чега је девет година и шест месеци у надлежности овог Суда *ratione temporis* (пошто је Србија ратификовала Конвенцију 3. марта 2004. године), на два нивоа судске надлежности.

55. Суд такође примећује да је спорни судски поступак прекинут између 12. јула 2000. године и 17. јуна 2010. године, до одлуке у трећем парничном поступку. Међутим, пошто се сви ови поступци у суштини тичу истог питања (видети, *Cravcenco против Молдавије*, број 13012/02, став 49., 15. јануар 2008. године), односно, враћања подносиоца представке на посао и накнаде штете с тим у вези, и међусобно су нераздвојиво повезани, Суд ће такође разматрати вођење трећег поступка од 3. марта 2004. године до 15. маја 2008. године.

56. Суд је често утврђивао повреде члана 6. став 1. Конвенције у предметима којима се покрећу слична питања као у конкретном случају (видети, на пример, *Стевановић*, цитиран у горњем предмету; *Микуљанац и други против Србије*, број 41513/05, 9. октобар 2007. године; *Станковић против Србије*, број 29907/05, 16. децембар 2008. године; и *Симић*, цитиран у горњем тексту).

57. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу или аргумент који би га могао убедити да донесе другачији закључак у овом предмету. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције. С обзиром на праксу по овом питању, Суд сматра да је у овом предмету дужина поступка била претерана и да није испунила захтев „разумног рока“.

58. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1.

II. ОСТАЛЕ ПРИТУЖБЕ

59. Подносилац представке се такође жалио на дужину поступка, правичност и/или исход спорног и осталих парничних поступака које је покренуо против послодавца и Тужене државе, одлуке о његовим захтевима за понављање поступка, као и због непостојања непристрасности домаћих судова у овим поступцима. Осим тога, он се жалио због пропуста Тужене државе да поступи према бројним кривичним притужбама које је поднео против приватних лица, судија и других службеника суда. Најзад, он се жалио због тога што је незаконито задржан ради лекарског прегледа.

60. Пошто је пажљиво размотрио поднеске подносиоца представке у светлу свих докумената које поседује, Суд налази да они, у оној мери у којој су питања на која се притужбе односе, у његовој надлежности, не откривају неку појаву повреде права и слобода утврђених Конвенцијом.

61. Произилази да се овај део представке мора прогласити недопуштеним као очигледно неоснован, сходно члану 35. ст. 3 (а) и 4. Конвенције.

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

62. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

63. Подносилац представке није поднео захтев за правично задовољење у складу са процедуром Суда. Према томе, Суд сматра да нема основа да му се на име тога досуди неки износ.

64. Мора се, међутим, приметити да пресуда у којој Суд утврди повреду Конвенције или Протокола уз њу намеће Туженој држави законску обавезу да не само плати заинтересованима износе досуђене на основу правичног задовољења, већ и да изабере, уз надзор Комитета министара, опште и/или, према случају, појединачне мере које ће се усвојити у домаћем правном систему да би утврђена повреда престала (видети *В. А. М.* цитиран у горњем тексту, став 166. и ауторитете у њој цитиране). С обзиром на оно што је утврдио у конкретном случају, и без утицаја на било које друге мере које се могу сматрати неопходним, Суд сматра да Тужена држава мора осигурати предузимање свих неопходних мера како би се суђење што пре завршило, узимајући у обзир захтеве исправног поступања (видети, по аналогији, *ibidem*).

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* притужбу подносиоца представке према члану 6. став 1. Конвенције у вези са претераном дужином другог парничног поступка допуштеном, а преостали део представке недопуштеним;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 10. децембра 2013. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Seçkin Erel
Вршилац дужности заменика секретара

Paulo Pinto de Albuquerque
Председник